

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Csömöri-út 28. szám (Garai-bazár),
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra ..... 40 (80 fillér) | Félévre ..... 2.40 (4.80 Kor.)
Negyedévre ..... 1.20 (2.40 „ | Egyes szám ..... 20 fillér.

Országos szövetségünk alakuló közgyűlését Budapesten, május hó 6-án, vasárnap délelőtt 9 órakor tartja meg. KészüljeteK sürgősen az alakuló közgyűlésre!

Országos Szövetségünk alakuló közgyűlését Budapesten május hó 6-án, vasárnap délelőtt 9 órakor tartja meg az Iparos képző protestáns-egylet dísztermében (Alföldi-utca 13. sz.) a Kerepesi temető 1-ső kapujával szemben.

Haladéktalanul meg kell választani a küldötteket az alapszabályok értelmében.

A megválasztott küldöttek azonnal bejelentendők a központnak, hogy az igazolványok szétküldését megkezdhessük.

A közgyűlésre mérsékelt számú vendégjegyeket bocsátunk ki s erre előjegyzéseket elfogadunk.

Minden szolgálati hely, ahol 50 tagnál kevesebb van, 1 küldöttet választhat, minden további 50 tag egy-egy küldöttet, az 50-en felüli töredék még egy küldött választásra jogosít.

Munkástestvérek!

Rohamosan közeleg az idő, amidőn Szövetségünket megalakíthatjuk, az idő rövid, tegye meg mindenki kötelességét, fáradhatatlanul kell folytatni a taggyűjtést. Az aláírt ívek beküldendők a központnak, hogy megállapíthassuk a küldöttek számát.

Egyesült erővel, a jövőbe vetett hit reményével fogjunk a nagy munkához, hogy Szövetségünk sziklaszilárd alapra helyezve, megkezdhesse áldásos működését.

Testvéri üdvözléssel:

*a vasuti munkások orsz. Szövetségének
előkészítő-bizottsága.*

Megalakulás előtt.

Ami az öntudatos vasutasok szívében mint leghőbb vágy égett már hosszú idők óta, amiért két éve landadatlanul küzdöttünk, amiért gyűléseken folytonosan követeltünk: az a jövő vasárnapon tényé, valóvá válik. **Megalakul a vasuti munkások országos szövetsége.**

Egy munkásszervezet katonáinak sohasem szabad arra tekinteni, hányan vagyunk együtt, hányan hányoznak közülük, hanem öntudatos munkásokhoz méltóan kell teljesíteni kötelességüket, hogy az öntudatlan nagy

tömegeből öntudatosan szervezett nagy tábor alakuljon ki. Ezeket az embereket felkeresni, a szellemi sötétségből kivezetni, ember voltuknak tudatára ébreszteni, előttük egy szebb és jobb jövőt feltárni, érte lelkesíteni. harcba vinni őket, ez legyen a szövetség tagjainak a feladata.

Ismernie kell a vasuti munkásokat annak, kik ismerni akarják szövetségünk feladatainak nehézségeit. Ha egy-egy vidéki város vasutasait összehoztuk is egy értekezletre vagy gyűlésre és ha az öntudat kezdett is ébredezni bennük, de rendszeres agitációra szövetség nélkül gondolni is alig lehetett.

De most minden öntudatos munkásnak ambícióját kell abba helyezni, hogy az agitáció munkáját állandó, mély siker koronázza.

Nehéz, de magasztos munkának eredménye ez a szövetség. Aki nem tudja, milyen fáradságos munkával vívtuk ki magunknak szövetségünket, az nem fogja megérteni soha, mi a munkásokra nézve ez a szövetség.

... Önérzettel, megelégedéssel tekinthetünk vissza arra a munkára, amelyet végeztünk, de azért *pihenésre gondolnunk egy pillanatig sem szabad!* Az igazi munka még csak most kezdődik.

Felkeresni azokat a helyeket, hol százával vannak vasutasok és szövetségünknek soha hírért nem hallották; elmenni közejük és felvilágosítani őket, bejárni a kisebb állomásokat is és helyi csoportokat alakítani; elmenni a pályatesten dolgozó munkás és pályáőr testvéreinkhez, megtanítani őket önére, jobblétért való küzdelemre; megtörni a nagy és kis vasuti basák uralmát; legjobb fegyverünket, a sajtót erősíteni és fejleszteni, hogy szövetségünk célját minden hazai nyelven hirdethessük — ez még mind a jövő munkája, ez még mind reánk vár!

Nehéz munka lesz, azzal tisztában vagyunk. Sok áldozatot kell hoznunk, arra előre készen lehetünk. De akad-

hat egy is szövetségünk tagjai közül, ki meghátrál a munkától?

Nem fog visszariadni együnk sem! Nem lesz köztünk egy sem, aki ne hozna áldozatot, ha a közérdek, a szövetség megkívánja!

Ismételjük, hogy akárhányan vagyunk is, akk tölesküdtünk új várunk, szövetségünk védelmére, mindannyian törhetetlen harcosai vagyunk szerveztünknek, új erősségünknek: a szövetségnek.

Ez ad nekünk önbizalmat, ez ad erőt a további munkára és kötelességteljesítésre.

Egyet azonban jegyezzen meg magának mindenki: az általunk kijelölt útról többé le nem térünk. A cél- és öntudatos szervezkedés munkáját fogjuk a megalakult szövetségben is folytatni, akárhányan leszünk és akárki ellen kell is küzdenünk.

A vasuti munkásoknak most már két fegyverük van: a szövetség és a sajtó.

E két fegyver — ha ügyesen és lelkesen forgatjuk — csak győzelmet, csak diadelt hozhat!

A muszkáknál nincs pénz-bírság.

A pénzbírság! Nincs gyalázatosabb és lelkiismeretlenebb eszköz a vasut rabszolgáinak elnyomatásában és megfélemlítésében, mint a pénzbírság. Valami uton-módon örökös rejtégésben tartani a keserves munkabérből élő alkalmazottat, hogy vigyázzon, mert megszolgált béréből minden pillanatban levonhat a résen álló ellenőrzés, az az örökké nyitott szemű valami, ami csak arra vigyáz, hogy kit hol és hogyan lehet megbírságotolni.

A pénzbírságolás a vasuti basáskodás kezdete. Az apró basák, akik sokban hasonlatosak a közigazgatás szolgabiráihhoz, ezen kezdik a munkásnyuzást. Igazuk van. Ez a legalkalmasabb eszköz arra, hogy a munkást elnyomja, megfélemlítse, demoralizálja. Ez a legalkalmasabb módja annak, hogy az önkényeskedésnek a tere szabad legyen, hogy

a vasutas ne csináljon egyebet, mint arra vigyázzon, hogy folytonosan kedvébe járjon annak, akinek kezében a pénzbírságolás hatalmának rettenetes villámai menydörögnek.

Hogy a pénzbírságot való önkényeskedés mily mértékben sújtja és keseríti el a magyar vasuti munkásságot, azt nem szükséges bővebben jellemezni, azt tudja, mert érzi mindenki. Akire megorroltak, mert talán karácsonykor vagy husvétkor nem köszöntött be egy hizott libával, báránnyal vagy süldő malaccal az illető hatalmassághoz, megpénzbírságot. Ez a legkönnyebb módja a bosszúnak. Aki pénzbírságot kapott, annak nem jár szabadság se.

Azán micsoda óriási tere nyílik a vasuti szolgálatban a pénzbírságot, különösen nálunk, a copfok hazájában, ahol minden legkisebb szolgálati utasítás ezzel kezdődik: nem szabad, ahol még azért is megbüntetik az embert, ha jobblábbal lép a szolgálatba a bal helyett.

Hogy a pénzbírságolások céljukat tévesztett dolgok, azt már számtalanszor bebizonyítottuk. Nem való nálunk egyébre, mint a vasutas zaklatására, az önkényeskedés fentartására. Már most nézzük, hogy az önkény, a cárizmus igazi hazájában Oroszországban hogyan áll a pénzbírságolás ügye? Ugy-e bár azt kell hinnünk, hogy ha nálunk, a szabadság édes hazájában a pénzbírságolásokkal való önkényeskedés így burjánzik, ahogy léptenyomon látjuk, tapasztaljuk, akkor a muszkák országában legalább is akasztják a vasutasokat. Mert az így volna rendjén, így volna arányban, ahol a mindenható cár uralkodik, ahol nincs alkotmányos, nemzeti minisztérium, ahol úgy felakasztják az embert, hogy azt se mondják, miért?

És még sem így van. A «*Trgowó Prom. Gasetá*» című lap jelenti, hogy az orosz vasuti miniszter intézkedett, hogy azokat a pénzbüntetéseket, melyekkel a vasuti munkásokat, alkalmazottakat zaklatták, eltöröltessenek. No tessék! Az orosz vasut, a

muszka vasut, a civilizáció tekintetében mögöttünk ballagó ember vasutja szocialis reformok tekintetében megint megelőzte a mai európai csinnal binnal berendezett vasutjainkat, ahol nem muszkák a fő-főurak, hanem európai műveltséggel és egyéb jótulajdonságokkal megáldott félistenek.

Ime a muszka miniszter belátta, hogy pénzbírsággal nem sikerült az elkövetett szabálytalanságokat csökkenteni és így nincs céljuk. Mert a munkásnyuzás az orosz vasutaknál nem egyedüli cél. Ezenkívül a a muszka miniszter belátta azt is, hogy a pénzbírságot rossz következményei vannak, mert a büntetett egyének ártanak vele a megélhetésben, ha megdolgozott béréből levonnak, de meg ez az alkalmazottak között elégedetlenséget és elkeseredést szül. Elégedetlen és elkeseredett munkásoktól nem lehet jó vasuti szolgálatot várni.

A muszka miniszter mindezt felérte észszel és a pénzbírságolást megszüntette. Pedig Oroszországban a bírságolás, a büntetés valamikor jobban divott, mint nálunk. Az orosz vasut fiatal korában az is előfordult, hogy azon alkalmazottat, kit szolgálati mulasztás terhelt, följelentették az illető község vagy város hatóságánál, hol azután annak módja és rendje szerint elzárásra ítélték: megtörtént azonban, hogy a kezdet nehézségeivel küzdő alkalmazottak oly nagy részét csukták el, hogy a menetrend szerinti vonatok indításához sem mozdonyvezető, sem vonatvezető nem volt. Így hát nem maradt más hátra, minthogy a följelentő hivatali felsőbbbség kénytelen volt hivatalból kérelmezni az elcsukott vasutasok szabadonbocsátását.

És abban az országban, ahol ilyen állapotok fordultak elő, ma már nincs pénzbírság. Mi a muszkák után ballagunk. Azaz csak ballagnánk, ha a reformokkal kecsegtető nemzeti kormányzás megcselekedné azt, amit a cár minisztere megtett.

SZEMLE.

Május első.

Aki a budapesti szervezett munkásság május elseji ünnepében résztvett vagy csak tanuja volt ennek a burzsoa szemben is remek látványosságnak, sohasem feledi el. Több mint félszáz ezer szervezett munkás tömör sorokban, katonás rendben, a figyelmeztetés külső jeleivel, a munkás-induló fenséges hangjai mellett lépdelt végig a főváros utcáin és ment a ligetbe, hogy a munkaünnepét megülje. Lelkesültség a lélekben, az erő diadala az arcokon, az összetartás, a szervezethez hatalmas érzete a keblekben. Micsoda gyönyörű ünnep volt ez!

A nagy gyárak, az apró műhelyek munkásai letették a szerszámot. A kalendáriumban nem volt vörös betűs nappal nyomtatva a május elseje és mégis minő hatalmas ünnepnap volt ez. Megálltak a gépek. A hétköznapi munkák folytonos robajja, zaja megszűnt. A munkás ünnepi ruhát öltött, hogy megtarthassa a világfentartó munkának az ünnepét. Az egész világ munkásságának az ajkán egy dal hangzott: Mienk lesz a jövő! Az egész világ munkásságának a szívét egy érzés járta át: Világ proletárjai egyesüljtek!

A legátalkodottabb kétkedésnek meg kellett történni a szervezethez, az összetartás ily hatalmas példáján és el kellett ismerni azt, hogy szervezkedés nélkül a munkásság ereje apró darabokra szakadozottan megtörne, elveszne a kizsákmányolás, az elnyomatás feneketlen mocsarában. A szervezkedés hatalmas ereje volt az, mely a munkásságot egyesítette és oly erőssé tette, hogy ünnepet diktálhatott a munkának, a tőkének, azoknak a kalendárium csinálóknak, akik minden apró szentnek tudtak ünnepet csinálni, csak a munkások millióinak nem. A szervezkedés hatalmas ereje az, mely megremegteti a megpocakosodott burzsoázát, a munkásverejtékén hizlalt tőkét és győzelmes fegyvere a munkásság kenyeréért és jogért vívott dicsőséges harca nak.

A májusi ünnepen a magyar szervezett munkásság hatalmas tüntetése bizonyítja arra, hogy nálunk a munkásság szervezkedése évről-évre hatalmas lépésekkel megy előre. Magával ragadja, mint apró folyócs-

A „Magyar Vasutas“ tárcája.

Munkás-ébredő.

Még a karomban zibbadtság lazítja
A munka-rendjén fáradt izmokat,
S már túlköl a gyár... Hangja messze űzi
Alig leröppent, édes álmomat.
Csak most pihentünk le, az este csak most
Csókolta a piruló nyugatot:
Szeretkezésük gyorsan nőtt gyümölcse,
A hajnalcsillag már felragyogott.
Fütyül, zúg a gyár bányán, élesen...
Menjünk dolgozni, hívnak, édesem!

Tegnap de jó volt: valami kis ünnep,
Futó órákból rótt napocska csak,
Befogta száját a csúf, durva jelnek,
S ilyenkor újra átkaroltalak
És álmodoztunk, míg e kis szobába
Be nem lopódzott a reggeli fény.
Sétálni mentünk, mint az úri népség...
Azok vagyunk mi is, majd azt hívém —
Nem igaz ebből, nem egy íge sem...
Menjünk dolgozni, hívnek, édesem!

Az urak, kiknek kényelmes javáért
Most bömböl a gyár rabjai után,
Ilyenkor térnek hosszú pihenés e
A dözsölésből részegen, bután.
A pezsgőjüknek habzó gyöngyözését
A verejtékünk ára fizeti;

Fekete mélye a mi bánatunknak
Fényes öröme gyöngyét termeli.
Igy volt, így van, de már én érzem,
Nem tart soká így... menjünk, édesem

Ha e rabszolga-hívó gőzvisítást
Túlzúgja egyszer millió torok,
Ha majd a bányák, gyárak műhelyében
Az elnyomottak lelke fellobog:
E zsarok gyárak kohója kialszik,
Kevély ké nényük ronja sárba hull,
Romjaikon a föltre szállt igazság
Repkénye zöldel hervadatlanul,
S a hang, mi felkölt minden hajnalon,
Szabadságunk dala lesz, angyalom!

Farkas Antal.

Egy elvetemedett ember.

Irta: Rabinovits József.

Rendőr hír. Egy elvetemedett ember. A rendőrség elfogta Lajos István gyári munkást, aki karácsony este 9—10 óra közt, a szeretet ünnepének szent estéjén, orvul megámadta és rablási szándékból meggyilkolta Kádár Györgyöt a... gyár munkavezetőjét.

Egy ember áll a törvényzék előtt.
Tekintetes királyi törvényszék! Kegyelmes biráim! Elmondom, hogy történt; őszintén és igazán; anélkül, hogy bármit hozzáfűznék

vagy elvennék belőle. Hetekig munkanélkül voltam. A gyárból, hol évekig dolgoztam, minden előzetes bejelentés nélkül, egy gyűlésen való részvétel miatt egyszerűen elbocsátottak. Anélkül, hogy valami tettemmel különös okot szolgáltam volna rá — a munkások jogos követelése ellen szövetkezett gyárosok — modern fekete listájára kerültem. Bár betévfő falat nélkül maradtam, senkinek soha egy szóval sem panasztam ezt az igazságtalanságot. Végig jártam a kenyérnéküliek kálváriáját — házról-házra, munkát kérni, anélkül, hogy csak egyszer is kinyújtottam volna a kezem alamizsnáért. Tűrtem a sorsot, bár ez rajtam kívül feleségetem és négy éves leánykamat is sújtotta. Hogy az éhenhalástól megmenekedhessünk, feleségem mosni járt. Nyolc hetet kínos, szünetlen hajsza után eljött a karácsony, a szeretet szent ünnepének előnapja. A szinte végtelennek tetsző nyomor, a kenyértelenség, a hidegség ezen napon újból kizavart az utcára munkát keresni.

Kész voltam minderre: havat seperni, kocsit huzni, csomagot vinni, mindent, mindent, de nem volt. Mintha egy láthatatlan kéz mindig elémbé vágott volna. Magam talán csak elviseltem volna valahogy ezt a tengerek szenvedést, de odahaza az aszszony, kis leányom; azok elpusztulhatnak... Először éreztem szívemben óriási keserűséget. Majd megőrültem, mikor este lett és nekem újból kenyér nélkül kellett hazaván-

hetne. Ha azonban valaki a menhelyben betegszik meg, úgy az benn maradhat, sőt gondos ápolásban részesül. Különben a menhelyből való elbocsátás kizárt. Egyes esetekben midőn súlyos vétséget követ el valaki a menhely, annak lakói vagy szabályai ellen, a menhely intézőségét illeti meg a törvényes büntetés, illetőleg elbocsátás iránti intézkedés. Az elbocsátás után a nyugdíját és pótlékot ismét teljesen kifizetik az illetőnek. Ugyanez áll akkor is, ha az agg a menhelyet szabad akaratából elhagyja. Ez megtörténhetik negyedév leforgása után, ha ebbeli szándékát egy hónappal a negyedév kezdete előtt bejelenti. Ellenkező esetben, nyugdíját még egy negyed évre a menhely részére utalványozzák ki.

Amint az aggok egészsége és ereje engedi, házkörűli és kerti munkákkal is foglatkozhatnak az illetők, amit azonban nekik megfizetnek.

A menhelyek igazgatása az egyes munkás választmányokra tartozik, aszerint, hogy melyik kerületben vannak. Így a jenkai menhelyet a danczingi választmány, a birkenwerderit a berlini, a herzbergit a kasseli kerületi választmány igazgatja. Őket illeti meg a felvételtől való határozás is.

E menhelyek csak rövid idő előtt nyíltak meg. Jelentkezni nagyon sok akadt. Azonban egyelőre főleg csak azokat veszik fel, akiknek nyugdíja nem elégséges az élet könnyű fenntartására.

Hát a magyar vasuti munkásnak hol van az aggkori menhelye? A templom előtt, a koldusok között.

A vonatkálháók mozgalma

Magyarország vasutas szolgálainak egyetlen köre, a szolnoki szolgálkör mozgalmat indított a vonatkálháók helyzetének javítása érdekében.

Mint minden mozgalomnál, amely pusztán a sablonos emlékiratok keretein belül mozog, itt is főcél a fizetés megjavítása. Nem irunk valótlanúságot, mikor azt állítjuk, hogy a szolgálkémélyzet többi kategóriái bizonyos irigységgel tekintenek a vonatkálháókra. A rendes havifizetésen kívül kilométerpénz is jár nekik és ez a szülőöka az irigységnek.

Midőn tehát a szolnoki szolgálkör a vonatkálháók helyzetének érdekében mozgalmat indít, helytelenül teszi, hogy a szolgálkémlyzet többi kategóriáit kivonja a mozgalmóból.

Az államvasutak többi szolgálkémlyzetének: a kocsirendezőnek, váltóörnek stb. helyzete is sürgős orvoslásra vár. Hány szolgálkémlyzet van az államvasutaknál, akik havifizetésük fejében nem kapnak többet, mint 40—42 koronát. A legszegényebb kiscgazda is megfizeti úgy a napszámását, mint a durgazdag államvasut a szolgálkémlyzetet.

Ezzel nem azt mondjuk, hogy nincs helyén és nincs rendjében, hogy a vonatkálháók saját, speciális helyzetük érdekében mozgalmat indítsanak. Csak azt akarjuk kifejteni, hogy a szolgálkémlyzet összerdekeiért a mozgalmak nem szabad széjjelmorzsolódnia. Az összes szolgálkémlyzetnek egy és nagy céltudatos mozgalmában kell egyesülnie, amely nem pusztán az emlékirat sablonja körül forog, hanem a szolgálkémlyzet érdekeit és panaszait soha meg nem szünő mozgékonyaságával a felszínen tartja. Olyan mozgalom, amely csak egy emlékirat elkészítéséből, egy miniszteri audiencián való hajlongásból áll, soha sem fog eredményeket elérni. A szolgálkémlyzetnek éppen úgy, mint munkásoknak, a szervezkedés erős hatalmával kell, hogy mozgalmakat életképesse tegyék. Ha majd a szolgálkémlyzet egységesen szervezett és erős lesz, csak akkor kerülhet a sor a szolgálkémlyzet különböző kategóriáinak különböző szolgálkémlyzeti kivánalmaira.

A szolnoki vonatkálháók vegyék azt figyelembe, hogy bizony a szolgálkémlyzet besztás, a szolgálkémlyzet vezénylés körül is annyi a sérelme a vonatkálháóknek, hogy ezek még a fizetésrendezésnél is lényegesebb kérdések.

Gondoljanak a vonatkálháók csak vissza, hogy egy vonatkálháónak négy-öt évig

kell a kiségitő fékező nyomoruságát átélni, két-három évig kell, hogy rendszeresített állásban tengődjék, míg az ideiglenes kinevezéshez juthat. Érezzék csak át, hogy a szolgálkémlyzet vezénylés körül mennyi temételesen visszaélés történik az ő pihenésük rovására. Számítalan példával lehet bebizonyítani, hogy mikor a vonatkiségitő szolgálkémlyzet pihenéséről van szó, a rendeleteket nem tartják be. A forgalom emelkedése, a vonatkiségitő szolgálkémlyzet pihenésének a csökkenését jelenti. Van ugyan egy rendelet, illetve egy utasítás, amely nagyon szépen szól arról, hogy az üzletvezetőség által jóváhagyott menetforda szigorúan betartandó, de vajjon hányszor tartják ezt be? Melyik vonatkálháó nem tudna panaszkodni arról, hogy több szolgálkémlyzetet teljesít egy hónapban, mint amennyit a hónapi szolgálkémlyzet vezénylése előír. Egy sem. Hát még a tartalék szolgálkémlyzetben levő szolgálkémlyzet hajszolása. Erről csak az tudna írni és beszélni, aki azon keresztül ment. Tehet a vonatkálháó 24 órai szolgálkémlyzetet, mégis zavarják a pihenésre való tekintet nélkül, 6—8 óra múlva. Szinte megcsontosodott megszokássá vált, hogy a vonatkiségitő szolgálkémlyzet bármilyen nehéz és fárasztó szolgálkémlyzet után tartozik 6—8 órával a hon- vagy végállomásra való érkezés után szolgálkémlyzetbe menni. Ha nem megy, szolgálkémlyzetmegtagadásnak tekintik, amiből rendszeren a vonatkálháó huzza a rövidvidebet.

Sok más dolgot lehet még bevonni a vonatkálháók mozgalmaiban. Egy pár évvel ezelőtt kiségitették a vonatkiségitő csapatok létszámát és amit ezelőtt három embernek kellett elvégeznie, azt ma kettőnek kell. A vonatkémlyzet és szolgálkémlyzetbiztonságnak nélkülözhetetlen követelménye, hogy a csapatok régi létszámát helyreállítsák. Egészségügyi szempontból is rendkívül fontos, hogy a vonatkálháók kivétel nélkül, beleértve a zárfékezőt is, téli időben közép állomásokon felmelegedhessenek anélkül, hogy ezért bármi büntetéstől kelljen remegniök. Legnagyobb embertelenség, hogy télen 30—35 fokos hidegben 14—15 órát, sőt többet is kelljen kint egy helyen didegenniök.

Józanul és minden hazugság nélkül ismertettjük álláspontunkat és meg vagyunk győződve, hogy ha megismerik a vonatkálháók és a MÁV. többi szolgálkémlyzete, az ő álláspontjuk is ez lesz.

Most pedig kérdem a mozgalom megindítóitól, nem volna e helyes, hogy a mozgalom csatlakozna a vasuti munkásoknak erős szervezkedéséhez? A vasuti munkások bajtársi szeretettel várnak és fogadnak el benneteket. Nem kérvényezés, hanem erős és céltudatos szervezkedés legyen a mozgalmatok alapja. Ha ezen az alapon épül fel a mozgalmatok, olyan erőt fog képviselni, hogy minden kérésetek kell, hogy teljesüljön.

Szervezkedés nélkül nincs sikeres mozgalom, szervezkedéssel pedig eredményeket és jogokat fogtok elérni.

Pozsonyi vonatkálháó.

Gyöngyület a gödöllői osztálymérnökségnél.

Külön cikkben kell ezuttal foglalkoznunk a gödöllői osztálymérnökségnél alkalmazott pályafentartási munkások bajaival, mert ott annyira felszaporodtak a bajok, hogy rövidesen nem lehet végezniük velük. Évek hosszú során át panasz nélkül tūrték a gödöllői osztálymérnökség pályafentartási munkásai a rájuk rótt terheket, helyzetük szomoru vigasztalanságát, azt a sok visszaélést és igazságtalanságot, amelyet ellenünk napról-napra elkövettek. Azt hittük, hogy ennek a sötét, szomoru korszaknak talán már vége szakadt. Azt hittük, hogy ha van miniszteri intézkedés, amely bizonyos joga-

kat megad a vasuti munkásoknak, azt semmi-féle pályafelügyelőcska el nem veheti tőlük. Be kell azonban vallanunk, hogy keservesen csalódtunk. A gödöllői osztálymérnökségnél alkalmazott pályafentartási munkások fordulnak most hozzánk — kivétel nélkül mindannyian — következő panaszzal:

Mindennek van határa, csak a pályafelügyelő urak hatalmának nem. Ránk, pályafentartási munkásokra nézve egyik legértékesebb vívmánya a szervezetnek kétségtelenül az volt, amely a három évét munkában töltött pályafentartási munkások időleges szabadjegyet adására vonatkozott. Aki már látta, hogy milyen egy pályafentartási munkás-laktanya, aki látta, hogy hevernek munka után pihenésre vágyó emberek puszta deszka priccsen egymás hátán, csak az képes fel-fogni tudni, hogy mit jelent az, hogy ha a pályafentartási munkás naponta haza mehet nyugodni. Azok a jó urak, akik a családi élet szépségéről tartanak erkölcsi prédikációkat, gondolják meg jól, mit jelent az, hogy ha a robotban görnyedő munkás évről-évre csak egyszer egy héten tartózkodhat családjának és szeretetteinek körében. A kereskedelmi miniszternek az időleges szabadjegyet adására vonatkozó rendelete a pályafentartási munkásoknak ezt a helyzetét némileg enyhítette és orvosolta. Ezt a rendeletet most, a gödöllői osztálymérnökségnél, két teljhatalmu pályafelügyelő egy tolvonással megsemmisítette.

A pályafentartási munkások ott nehéz munkájuk elvégzése után nem tetszésük szerint, hanem csak a pályafelügyelő kegyelmes engedelmével mehetnek haza. Tudniillik a pályafelügyelő urak *elszedik az időleges szabadjegyet a munkásoktól*, azzal az indokolással, hogy ha a munkások az időleges szabadjegyeket a birtokában vannak, könnyen hazaszökhetnek a munkából. Tegyük fel, hogy ez lehetséges. De akkor is ki a hibás? A munkások, akik a szabadjegyet kapják, vagy a pályafelügyelő, aki a munkások felügyeletével van megbízva? Tegyük meg a pályafelügyelő urak is a szolgálkémlyzeti kötelességüket, akkor nem fordulhatnak elő a szökések. De ha a munkások állítólagos visszaéléseire találnak mindjárt flastromot, miért nem találnak a pályafelügyelő urak visszaéléseire is? Lehetetlen az, hogy a gödöllői osztálymérnökségnél *Pigáll József, Darányi Rezső és Tamás István* pályafelügyelő minden ellenőrzés nélkül tehesse nek azt a munkásaikkal, amit akarnak.

Miután mi rendeleteket ismerünk, még pedig olyanokat, amelyeket a pályafelügyelő uraknál nagyobb urak adtak ki, kérdjük a gödöllői osztálymérnökséget, hogy van-e a következő dolgokról tudomása:

Tudja-e az osztálymérnök ur, hogy a pályafelügyelő állítólag nem azért veszi el a munkásoktól az időleges szabadjegyet, mert a munkások a munkától szöktek meg, hanem azért, mert az *ő teheneinek fejésére* nem vállalkoznak.

Tudja-e az osztálymérnök ur, hogy a bérjavítás terén a *legszemérmetlenebb protekción* uralkodik és nem a nehéz munkát végző munkás, hanem a magánmozgalom teljesítő munkás kap javítást akkor is, ha ma jött a vasúthoz?

Tudja-e az osztálymérnök ur, hogy a munkásoknak már reggel 6 órakor kint kell lenniök a munkahelyen még akkor is, ha 3—4 órával hamarabb kell elindulniök a munkahelyre?

Tudja-e az osztálymérnök ur, hogy Tamás István pályafelügyelő ur is elszedegetti az időleges szabadjegyeket és csak kénye-kedve szerint adogatja ki?

Tudja-e az osztálymérnök ur, hogy a laktanyák tisztántartására tartott embert Tamás István pályafelügyelő ur saját magán munkáinak elvégzésére használja fel? Erről legjobban meggyőződhetik az osztálymérnök ur, ha kérdést intéz a teljhatalmu pályafelügyelőhöz, hogy *ki eteti az ő tyukjait és malacait?* Kérdést intéz a pályafelügyelő urhoz, hogy

miért tartoznak a munkások a laktanyát szabad idejükben maguk felsikál i? És meggyőződhetik igazságunkról az osztálymérnök ur, ha korán reggel betekint a laktanyákba, amelyek bizony még délben sincsenek kitakarítva Igy megy ez napról-napra, mert hiszen a pályafelügyelői disznóól rendbentartása fontosabb és közérdekűbb dolog, mint a laktanyák tisztántartása.

Végül kérdjük az osztálymérnök urat, hogy van-e arra akár osztálymérnökségi, akár üzletvezetőségi, akár igazgatósági vagy miniszteri rendelet, hogy *Tamás* pályafelügyelő magántulajdonában levő tyúk- és malac-ólakhoz éjjeli őrköt állit fel a Máv. költségére és őket reggeli 9 óráig heverteti. Tudomására hozzuk ezeket az állapotokat az osztálymérnök urnak és reméljük, hogy nem hiába tesszük ezt. Már a jogegyenlőség szempontjából is szükséges, hogy a pályafelügyelő urak ne garázdálkodhassanak szabadon.

Ami pedig azt illeti, hogy a munkásoktól az időleges szabadjegyeket elvették, — ha vissza nem kapják, gondoskodni fogunk arról, hogy bebizonyítsuk, hogy csak *rossz akaratú ráfogás beszéhet a munkások visszaéléseiről a jegy használatát tekintetében.*

A munkások azt, amit szervezkedés erejével kiküzdöttek, *visszaadni nem fogják.* Egy pillanatra talán megvonhatják tőlük, de annál nagyobb erővel fogják követelni. Reméljük, hogy a gödöllői osztálymérnök ur azt a közmondást fogja szem előtt tartani, hogy többet észszel, mint erővel.

Az angol példa.

Mióta az angolországi munkásságnak sikerült nagyobb számban küldeni képviselőt a parlamentbe, a munkás-védelmi törvényhozás szembetűnően gyors tempóban halad előre. A jelenlegi liberális kormány kénytelen akarva, nem akarva szárnót vetni a munkásság követeléseivel. Az angliai szocialis törvényhozás főképpen a gyári munkások munkaidejének szabályozására s a női- és gyermekmunka korlátozására szoritkozik. A munkásságnak az állami balesetbiztosítás bevezetésére vonatkozó kívánságát azonban mégis nem kielégítő módon teljesítették az uralkodó osztályok. Kiváltképpen a konzervatív kormány volt ezen a téren megközelíthetetlen.

Egészen 1880-ig nem volt semmiféle törvény Angliában, mely a vállalkozóknak kötelességét megállapította volna olyan esetekben, mikor a nála alkalmazott munkás valamely baleset következtében kárpótlásra tarthatott volna számot. A gyárakra és műhelyekre vonatkozó 1878. törvényben volt ugyan erre vonatkozólag egy utasítás, de annak a gyakorlatban semmiféle értéke sem volt, mert az «együttes foglalkozatás» alapelve, melynek értelmében a balesetet mindig vissza lehetett vezetni az illetővel együtt foglalkoztatott másik alkalmazott hanyagságára, a vállalkozót fementette balesetek alkalmával a felelősségtől. 1880-ban a parlament elfogadott egy törvényjavaslatot, mely a felelősségre vonásról szólt, azonban a régebbi, ugynevezett «együttes foglalkoztatás» alapelvével nem törülte el.

Ez az elv különben, melleleg mondva, még az északamerikai Egyesült-Államokban is életben van és illuzóriszá tesz a balesetkártalanításra vonatkozó mindennemű határozatot.

Legelőször is 1897-ben terjesztette a parlament elé Chamberlain az első modern baleset-kártalanítási javaslatot, mely megvetette az alapját annak az elvnek, hogy a *munkás-balesetek alkalmával a vállalkozónak kell viselni a felelősséget.* Ez a törvény azonban még csak kísérlet volt, azért csak a legveszélyesebb üzemekre szoritkozott. Három évvel utóbb ezt a törvényt figyelemre méltóan kiterjesztették a legkevésbé veszé-

lyes munkaágak közül kettőre: a földművelésre és a kertészetre, úgy hogy a vidéki proletároknak baleset alkalmával már volt joguk a kár őtlásra.

A folyó év március havának 26-án a belügyi államtitkár, Herbert Gladstone, törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé azzal a célzattal, hogy a baleset-kártalanításról szóló eddigi törvényeket tovább fejlessze. Az 1897-iki törvényekből ki voltak zárva mindazon munkáscsoportok, melyeket a törvény nem sorolt föl; a jelenlegi törvényjavaslatban ezzel éppen ellenkezőleg nyilvános kifejezést nyer az, hogy mindazok a munkások, akikről nincs kifejezetten kinyilvánítva, hogy nem vonatkozik rájuk ez a törvényjavaslat, ennek a törvényjavaslatnak rendelkezései alá esnek. Az új javaslatban, most legelső ízben, arra nézve is történik kísérlet, hogy valamely foglalkozással együtt járó betegségekkel balesetként bánjanak el. Ugyan nem ilyen betegséggel, hanem csak azokkal, melyek valamely meghatározott foglalkozással együtt járnak. Ezekre a betegségekre nézve a következőket jelenti ki a javaslat: Ha egy munkás ilyen betegségbe esett és emiatt részben, vagy egészen képtelen arra, hogy életét fentartassa és ki tudja mutatni, hogy a betegség visszavehető azon foglalkozásra, melyet az utolsó tizenkét hónap alatt üzent, akkor joga van kárpótlásra, melyet a vállalkozó köteles neki fizetni.

Az a jog, hogy ezt a rendeletet még más foglalkozásból eredő betegségekre is kiterjessze, a miniszter kezébe helyezendő. Míg az 1897-iki törvény a munkásnak csak 14 napi munkaképtelenség esetén adott jogot a kárpótlásra, addig a jelenlegi a határidőt nyolc napra szállitja le. A kárpótlási járulékokra való, Németországban és Ausztriában sokszor megtámadott jogosítási rendszert részleges munkaképtelenség esetén oly módon szabályozták, hogy az a szerencsétlenül járt munkás, aki még szert tud tenni valamely keresetre, kárpótlás gyanánt a baleset előtt szerzett munkabére és baleset után való keresete, vagy legalább azon összeg, amennyit még balesete után is képes volna keresni, különbségének felét kapja. Ha például a baleset előtt 30 korona bére volt és a baleset után csak 10 koronát tud megkeresni, akkor a kettő különbségének felét kapja hozzá kárpótlásul, vagyis 10 koronát. A 60 éven felüli munkásokat a vállalkozónak kvételes bánásmódban kell részesíteni; halálesetek alkalmával maximum 500 shillinget, szerencsétlenségek alkalmával heti 10 shillinget kell fizetni (1 shilling = 1:20 K). A miniszter megjegyzi, hogy a rendelet különös tekintettel van az öreg munkásokra, akik másképp csak nehezen jutnak némi jövedelemhez.

A javaslatot első olvasásban már elfogadta a parlament.

Vajjon mikor jut oda Magyarország vasuti munkássága, hogy törvényben mondják ki a vasutak kártérítési kötelezettségét minden baleset alkalmával?!

GYÜLÉSI TUDÓSITÁSOK.

Nagykanizsai csendélet.

Nincs az országnak egyetlen községe se már, ahová szervezetünknek hire el ne jutott volna. Ahol csak vasuti munkás van, mindenütt átérzik, hogy a vasuti munkásoknak helyzetén csak a szervezkedés erejével lehet segíteni. A szervezkedés olyan, mint a nap sugara, mindenüvé elhat, világít és melegít. A Máv. munkásainak a példája felvilágosítja lassankint a magánvasutak rabszolgáit is, akik lelkesedéssel csatlakoznak a vasuti munkások országos szövetségéhez. Legutjában a déli vasut munkásainál tapasztaljuk ezt.

Ezen vasut nagykanizsai munkásai is

csatlakoztak most a szervezethez. Okuk is van rá. Helyzetük eddig sem volt valami rózsás, de most már napról-napra rosszabb lesz. A munkások öntudatra ébredvén, a legelső alkalmat felhasználták és bejelentették csatlakozásukat a mozgalmunkhoz.

A déli vasut igazgatósága, amelynek volt elég oka tanulni osztrák munkásainak győzelmes mozgalmából, jól tudta, hogy munkásainak mozgalmát meg nem akadályozhatja, de félre vezetheti.

E célból érkezett le Nagykanizsára két Turtsányi huszár, névszerint Szemere Poldi és Sümegi László és gyűlést hívott egybe vasárnap délutánra. Ezen gyűlés megtartása ellen se a vasuti munkásoknak, se senkinek se lehetett kifogása, ha nem körmönfont ravaszsággal és csalafintasággal hívták volna össze. Ugy látszik, hogy a Turtsányi huszárok tisztában vannak a felől, hogy saját cégérok alatt nem igen találnak meghallgatásra, különösen a vasuti munkások előtt. De kérdezzük a szövetségünk többi jóhiszemű tagjaitól, hogy az egyéni tisztelet szempontjából öszeférhetőnek tartják-e, hogy két gáncs és félelem nélküli lovag a munkásokat a munkás szövetség nevében hívják meg? Bármilyen széles ellentét választ el bennünket a «magyar szent korona vasutasi szövetségétől», de nem hisszük, hogy ez a taktika mindannyiunk meggyőződésével össze férjen. Ez a terv nyilván a két kiránduló, frakkért és cilinderért küzdő hivatalnok urnak a nemes eszméje. Egész jó informálójá a Turtsányi-cégnek Fekete László távirász, aki a nyolc gyermeke mellé még anyagi érdemeket is akar magának szerezeni. Szegény tatár!

Mennyire sajnálkozott, hogy terveit a munkások felvilágosításával keresztül huztuk. A gyűlés 1. folyása következő volt:

A zsirondisták vasárnapra gyűlést hívtak össze N.-Kanizsára. Hamis cégér alatt akartak hamis bort árulni. Nem irták ki a szövetségük teljes címét, hogy valahogy reá ne ismerjenek, hanem a csupán a magyar vasutas-szövetség alakuló közgyűlését hirdették. A nagykanizsai munkások nagy része olvasója lapunknak, a «Magyar Vasutas»-nak, jóhiszeműleg és örömmel mentek el a gyűlésre. Nagy volt azonban a meglepetésük, midőn a központi szervezőbizottság két kiküldöttje felvilágosította őket a készülő csinyről. Szegény munkásemberektől fejünkint összeszedtek egy-egy koronát abban a reményben, hogy érdekeikért áldozták ezt.

A gyűlés szónoka Sümegi bpst. kel. p u. hivatalnok volt, aki ugyan beszélt a hivatalnokok frakk-és cilinder-szükségeiről, de a munkások jogos törekvéseiről egy szót sem. A jelenlevő munkások, akik tudják, hogy a frakk-és cilinder-szükségeiket Budapesten a zsibvásáron igen olcsón lehet beszerezni, kíváncsian várták, mikor fog a szónok a munkások érdekeiről is beszélni.

Azonban hiába vártak, a cilinder-szükségletben szenvedő Sümegi ur adós maradt a munkások érdekeinek hangoztatásával. Két okot hozhatunk fel, hogy miért nem beszélt erről: egyik az, hogy nem volt sem frakkja, sem cilindere, a másik pedig az, hogy a jelenlevő budapesti munkástársaink reá tudtak volna mutatni, hogy a bpsti keleti pályaudvaron, ahol Sümegi ur tesz szolgálatot, milyen a munkások helyzete. Cservenka Miklós munkástársunk kért szót a napirend előtt és Sümegi felszólitása után, de a szólásszabadság nagyobb dicsőségére nem hogy kapott volna szót, de még a terem ből is rendőrtisztviselővel kivezettették. Sümegi uram azonban rosszul számított az egyszer, mert nemcsak a terem elhagyására kényszerített Cservenka munkástársunk, hanem a munkások jelentékeny többsége is úgy otthagya Sümegi uramat, mint a Szent-Pál az oláhoikat. A gyűlés a Turtsányi-huszárok teljes kudarcával végződött, abból, hogy a nagykanizsai munkások a zsirondisták uszályhordozói legyenek, ugyan nem esznek.

A felháborodás a zsirondista lovagok ellen olyan nagy volt, hogy a nagykanizsai munkástársaink kérték a központi szervező-bizottság két kiküldöttjét, hogy maradjanak ott másnapra és ismertessék a vasuti munkásszövetségének célját.

